

ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Προς:

Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής
Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Θέμα: Υπόμνημα θέσεων και προτάσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τις νησιωτικές περιοχές και για την κατάρτιση της Εθνικής Στρατηγικής για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στον Νησιωτικό Χώρο

Αξιότιμε κ. Γενικό Γραμματέα,

Σε απάντηση του από 23.03.2026 ηλεκτρονικού μηνύματός σας, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου υποβάλλει συνοπτικά τις θέσεις και προτάσεις του στο πλαίσιο της διαβούλευσης για τη διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τα Νησιά και για την κατάρτιση της Εθνικής Στρατηγικής για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στον Νησιωτικό Χώρο.

Η πρωτοβουλία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς αναγνωρίζει ότι η νησιωτικότητα συνιστά μόνιμη και ιδιαίτερη χωρική, κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική συνθήκη, η οποία απαιτεί ειδικά προσαρμοσμένες και συνεκτικές πολιτικές, αλλά και επειδή αναδεικνύει τα νησιά όχι μόνο ως περιοχές προκλήσεων αλλά και ως πεδία σημαντικών αναπτυξιακών ευκαιριών και καινοτομίας.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Από τη σκοπιά του Πανεπιστημίου Αιγαίου, οι **βασικές προκλήσεις των νησιωτικών περιοχών** είναι οι εξής:

1. **Το κόστος της νησιωτικότητας.** Το αυξημένο κόστος μεταφορών, ενέργειας, στέγασης, εφοδιασμού, διοικητικής λειτουργίας και πρόσβασης σε υπηρεσίες επιβαρύνει δυσανάλογα πολίτες, επιχειρήσεις, φοιτητές, ερευνητές και δημόσιους φορείς. Η ίδια η επιστολή της ΓΓΑΙΝΠ αναδεικνύει το κόστος της νησιωτικότητας ως κρίσιμο διαρθρωτικό ζήτημα για την ελληνική νησιωτική οικονομία.

2. **Η άνιση πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές.** Για τα νησιά, η συνδεσιμότητα δεν αφορά μόνο τις μεταφορές, αλλά και την πρόσβαση σε υγεία, εκπαίδευση, στέγαση, ψηφιακές υπηρεσίες, πολιτισμό και δημόσια διοίκηση. Η ευρωπαϊκή πρόσκληση συνδέει ρητά το «δικαίωμα παραμονής» με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση και δημόσιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.
3. **Οι δημογραφικές πιέσεις και η φυγή νέων ανθρώπων.** Τα νησιά, ιδιαίτερα τα μικρά και απομακρυσμένα, απειλούνται από πληθυσμιακή αποδυνάμωση, γήρανση και περιορισμένη ελκυστικότητα για νέους επιστήμονες, επαγγελματίες και οικογένειες. Αυτό αποτυπώνεται στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, μεταξύ άλλων, με μειωμένη ελκυστικότητα για φοιτητές και επιστήμονες υψηλού επιπέδου λόγω απομόνωσης, αλλά και λόγω έλλειψης επαρκούς και κατάλληλης στεγαστικής υποδομής.
4. **Η διοικητική και θεσμική αδυναμία.** Η νησιωτικότητα απαιτεί όχι οριζόντιες και ομοιόμορφες λύσεις, αλλά πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαφοροποίηση ανά τύπο νησιού, καλύτερο συντονισμό πολιτικών και συστηματική χρήση δεδομένων. Η επιστολή της ΓΓΑΙΝΠ συνοψίζει ακριβώς αυτή την ανάγκη, αναφερόμενη στους τέσσερις πυλώνες του σχεδίου δράσης του ΟΟΣΑ, με έμφαση στη διακυβέρνηση, το ανθρώπινο κεφάλαιο, τον παραγωγικό μετασχηματισμό και την πράσινη μετάβαση.
5. **Η ανάγκη αναγνώρισης και στήριξης της γνώσης ως κρίσιμης νησιωτικής υποδομής.** Σε νησιωτικές περιοχές, ένα δημόσιο πανεπιστήμιο αποτελεί αφενός εκπαιδευτικό φορέα αλλά ταυτόχρονα και πυλώνα κοινωνικής συνοχής, δεξαμενή ανθρώπινου κεφαλαίου, μηχανισμό καινοτομίας, υποστήριξης των τοπικών κοινωνιών και παραγωγής τεκμηρίωσης για τη δημόσια πολιτική.

Κατά συνέπεια, οι **προτεραιότητες πολιτικής** πρέπει να είναι:

1. η θεσμική κατοχύρωση της ρήτηρας νησιωτικότητας,
2. η γενναία και με όραμα ενίσχυση των δημόσιων πανεπιστημίων και ερευνητικών φορέων των νησιών ως μόνιμων αναπτυξιακών υποδομών,
3. η ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου,
4. η στέγαση και η κοινωνική υποστήριξη
5. η καθολική και προσιτή συνδεσιμότητα,
6. η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση με νησιωτική προσαρμογή.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η ευρωπαϊκή πρόσκληση αναγνωρίζει ότι, παρότι υπάρχουν ήδη αρκετές τομεακές πολιτικές και χρηματοδοτικά εργαλεία, ο κατακερματισμός τους περιορίζει τον συνολικό αντίκτυπο και επιβαρύνει διοικητικά ιδιαίτερα τα μικρότερα νησιά και τους φορείς τους.

Από Ελληνικής πλευράς, ιδιαίτερη σημασία έχουν:

- η θεσμοθέτηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στο Νησιωτικό Χώρο με τον ν. 4832/2021,
- η υπουργική απόφαση του 2025 για τις αρχές, κατευθύνσεις και τη μεθοδολογία κατάρτισής της,
- η αξιοποίηση των πορισμάτων του έργου ΟΟΣΑ/DG REFORM για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και την ανθεκτικότητα των νησιωτικών οικονομιών,
- η κατεύθυνση για θέσπιση εργαλείων εφαρμογής της «ρήτρας νησιωτικότητας».

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου θεωρεί ότι η νέα στρατηγική πρέπει να συμπληρώνει και να ενισχύει τις υπάρχουσες παρεμβάσεις με τρεις βασικούς τρόπους:

1. Οριζόντια ενσωμάτωση της νησιωτικής διάστασης.

Κάθε τομεακή πολιτική που αφορά μεταφορές, ενέργεια, εκπαίδευση, υγεία, έρευνα, πολιτική συνοχής, στέγαση και ψηφιακές υπηρεσίες πρέπει να ενσωματώνει υποχρεωτικά αξιολόγηση νησιωτικού αντικτύπου.

2. Διαφοροποίηση ανά τυπολογία νησιών.

Δεν έχουν όλα τα νησιά τα ίδια χαρακτηριστικά. Άλλες ανάγκες έχουν τα μεγάλα τουριστικά νησιά, άλλες τα μικρά απομακρυσμένα και άλλες τα νησιωτικά συμπλέγματα. Αυτή η διαφοροποίηση προκύπτει και από το υλικό της ΓΓΑΙΝΠ.

3. Συστηματική σύνδεση πολιτικής, χρηματοδότησης και τεκμηρίωσης.

Η νησιωτική πολιτική δεν μπορεί να στηρίζεται σε αποσπασματικά μέτρα. Χρειάζεται σταθερούς δείκτες, δεδομένα, παρατηρητήρια, αξιολόγηση αποτελεσμάτων και συνεχή επιστημονική υποστήριξη. Η επιστολή της ΓΓΑΙΝΠ μνημονεύει ρητά την αξία δεδομένων/δεικτών και τη δημιουργία Παρατηρητηρίου Νησιωτικής Επιχειρηματικότητας. Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου μπορεί να παίξει κεντρικό ρόλο στην επιτυχημένη υλοποίηση μιας τέτοιας δράσης.

ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ (από την πλευρά του Πανεπιστημίου Αιγαίου) ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ

1. Γενική Θεώρηση για το Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ως σύγχρονο πολυνησιωτικό πανεπιστημιακό δίκτυο με παρουσία σε έξι νησιά, έξι σχολές, δεκαοκτώ τμήματα καθώς και με δεκάδες ενεργά ερευνητικά και εκπαιδευτικά εργαστήρια, παράλληλα με τον ακαδημαϊκό του ρόλο, συνιστά θεμελιώδη αναπτυξιακό πυλώνα του Αιγαίου. Η ίδια η αποστολή του Ιδρύματος συνδέει την έρευνα υψηλού επιπέδου και την ποιοτική διδασκαλία με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας και τη συνοχή του ευρωπαϊκού χώρου, ενώ η μέχρι σήμερα πορεία του έχει ήδη αποδείξει, τόσο την ακαδημαϊκή του ευρωστία όσο και τις δυνατότητες συμβολής του στην τοπική ανάπτυξη και στις συνεργασίες με τις τοπικές κοινωνίες.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου ως ο φυσικός συνδιαμορφωτής και σταθερός επιστημονικός εταίρος της Πολιτείας για την νησιωτική βιωσιμότητα και ανάπτυξη:

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι και πρέπει να αντιμετωπίζεται σταθερά ως ο φυσικός και εκ των ων ουκ άνευ επιστημονικός συνεργάτης της Πολιτείας, της αυτοδιοίκησης και της τοπικής κοινωνίας στον σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών πολιτικών για τα νησιά. Τα εργαστήρια, οι ερευνητικές ομάδες και οι επιστημονικές του δομές διαθέτουν τη δυνατότητα να συνδιαμορφώσουν και να συμβάλουν αποφασιστικά σε κάθε κρίσιμο πεδίο: στη βιώσιμη νησιωτική κινητικότητα και τις μεταφορές, στην ενέργεια, στο νερό, στο περιβάλλον, στη γαλαζία και πράσινη οικονομία, στον τουρισμό, στην ψηφιακή καινοτομία, στην κοινωνική συνοχή, στην εκπαίδευση, στη δημόσια διοίκηση και στην πολιτική προστασία.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (τμήμα Γεωγραφίας) συμμετέχει στην υλοποίηση του προγράμματος Islands (<https://islandsmaster.eu/>), διαθέτει εξειδικευμένο Εργαστήριο (Εργαστήριο Τοπικής και Νησιωτικής Ανάπτυξης- <https://llid.aegean.gr/>) που έχει εκπονήσει ήδη από τη προηγούμενη δεκαετία ειδική μελέτη για την ευρωπαϊκή νησιωτική στρατηγική στο πλαίσιο του προγράμματος Χωρικής συνοχής του ESPON ([https://llid.aegean.gr/wp-content/uploads/2026/03/EUROISLANDS-FinalReport .pdf](https://llid.aegean.gr/wp-content/uploads/2026/03/EUROISLANDS-FinalReport.pdf)) και έχει εκπονήσει τον Άτλαντα των Νησιών, ενώ σε συνεργασία με το Εργαστήριο Διοίκησης Ναυτιλιακών και Λιμενικών Επιχειρήσεων (ΕΔΙΝΑΛΕ - <https://www.stt.aegean.gr/ergastirio-dioikisis-naytiliakon-kai-limenikon-epicheiriseon-edinale/>) έχει συμβάλει στη διαμόρφωση του πλαισίου για την εφαρμογή του Μεταφορικού Ισοδύναμου.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου ως συντονιστής πιλοτικών εφαρμογών και κλιμάκωσης επιτυχημένων πολιτικών στο νησιωτικό χώρο:

Ιδιαίτερη σημασία έχει επίσης ότι τα ίδια τα νησιά του Αιγαίου συνιστούν ζηλευτά «ζωντανά εργαστήρια» (living labs), δηλαδή μοναδικά πεδία πραγματικής δοκιμής, προσαρμογής και αξιολόγησης καινοτόμων λύσεων, χωρίς όμως μέχρι σήμερα να έχουν αξιοποιηθεί στον βαθμό που θα έπρεπε και θα μπορούσαν. Η ίδια η ευρωπαϊκή διαβούλευση αναγνωρίζει ότι τα νησιά μπορούν να λειτουργήσουν ως κλίνες δοκιμών για καινοτομία σε τομείς όπως οι βιώσιμες μεταφορές, η κινητικότητα, η διαχείριση υδάτων, η καθαρή ενέργεια, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ο τουρισμός, η ψηφιακή καινοτομία και η γαλάζια οικονομία, ενώ και η πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ προτείνει ρητά την προώθηση «νησιωτικών κόμβων καινοτομίας!» (island innovation hubs) και «ζωντανών εργαστηρίων» (living labs). Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι ο κατεξοχήν θεσμός που μπορεί και πρέπει να οργανώνει αυτή τη μετάβαση από τη θεωρητική δυνατότητα στην πιλοτική εφαρμογή και στην κλιμάκωση επιτυχημένων πολιτικών στον νησιωτικό χώρο.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου ως ελκυστικός διεθνής ακαδημαϊκός προορισμός πρώτης επιλογής: Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου μπορεί και πρέπει να εξελιχθεί σε ιδιαίτερα ελκυστικό διεθνή ακαδημαϊκό προορισμό. Η γεωγραφική του θέση, το πολυνησιωτικό του μοντέλο, η θεματική του εξειδίκευση, η σύνδεσή του με το θαλάσσιο και νησιωτικό περιβάλλον και το ισχυρό ερευνητικό του αποτύπωμα το καθιστούν ιδανικό χώρο για διεθνή συνέδρια, θερινά σχολεία, ερευνητικά ινστιτούτα, επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες, κόμβους καινοτομίας και συνεργασίες με πανεπιστήμια, επιχειρήσεις και οργανισμούς από όλον τον κόσμο. Η ίδια η στρατηγική συζήτηση στο εσωτερικό του Ιδρύματος υπογραμμίζει ως ευκαιρίες τη διεθνοποίηση, τη διεύρυνση διεθνών συνεργασιών και την προσέλκυση διεθνών φοιτητών και ερευνητών, ενώ έχει ήδη διατυπωθεί ρητά το όραμα το Πανεπιστήμιο Αιγαίου να καταστεί διεθνής ακαδημαϊκός προορισμός πρώτης επιλογής.

Η ολοκλήρωση της επένδυσης της Πολιτείας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου:

Για να επιτελέσει πλήρως αυτόν τον πολυεπίπεδο ρόλο του, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου χρειάζεται μια νέα, αποφασιστική αναπτυξιακή ώθηση. Το Ίδρυμα αποτελεί μια μεγάλη δημόσια επένδυση εθνικής σημασίας, η οποία δεν πρέπει να παραμείνει ημιτελής ως προς το αναπτυξιακό της αποτύπωμα.

Οι περιορισμένες υποδομές στα νησιά, η έλλειψη επαρκών φοιτητικών εστίων και οι ευρύτερες κτηριακές και λειτουργικές ανάγκες του Πανεπιστημίου περιορίζουν σήμερα την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων του. Εδώ χρειάζεται μια γενναία και αποφασιστική παρέμβαση από την Πολιτεία. Η κάλυψη αυτών των αναγκών δεν πρέπει να θεωρηθεί στενά πανεπιστημιακή δαπάνη, αλλά στρατηγική αναπτυξιακή επένδυση για τα ίδια τα νησιά, καθώς κάθε ενίσχυση των υποδομών, της διεθνοποίησης και της ερευνητικής ικανότητας του Πανεπιστημίου Αιγαίου επιστρέφει πολλαπλά στην τοπική οικονομία, στην κοινωνική συνοχή, στην καινοτομία και στη γεωπολιτική ανθεκτικότητα του νησιωτικού χώρου.

Για τους λόγους αυτούς, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Νησιά και η Εθνική Στρατηγική για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στον Νησιωτικό Χώρο οφείλουν να αναγνωρίσουν ρητά και να υποστηρίξουν με κάθε τρόπο τον ρόλο των νησιωτικών πανεπιστημίων, και ιδίως του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ως βασικών θεσμών παραγωγής γνώσης, καινοτομίας, τεκμηρίωσης, πιλοτικής εφαρμογής πολιτικών και αναπτυξιακού μετασχηματισμού. Τα νησιά δεν χρειάζονται μόνο αντισταθμιστικά μέτρα, χρειάζονται ισχυρούς θεσμούς που να μπορούν να παράγουν μέλλον. Και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι ένας τέτοιος θεσμός.

2. Προτάσεις

- 1. Θεσμοθέτηση πλήρους και δεσμευτικής ρήτηρας νησιωτικότητας**
σε κάθε νέο νόμο, πρόγραμμα, χρηματοδοτικό εργαλείο και διοικητική πράξη με πιθανό αντίκτυπο στα νησιά.
- 2. Ειδικό χρηματοδοτικό σκέλος για νησιωτικές δημόσιες υποδομές γνώσης**
με επιλέξιμες δράσεις για πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, δομές κατάρτισης, ψηφιακά εργαστήρια, θαλάσσια έρευνα, παρατηρητήρια και δομές μεταφοράς τεχνογνωσίας.
- 3. Στοχευμένη στήριξη του Πανεπιστημίου Αιγαίου ως κεντρικού θεσμικού πυλώνα της νησιωτικότητας**
μέσω πολυετούς προγράμματος γενναίας χρηματοδότησης που θα λαμβάνει υπόψη αφενός το αυξημένο λειτουργικό κόστος της πολυνησιωτικότητας, τη συντήρηση και ανάπτυξη υποδομών και την ενίσχυση διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών αλλά κυρίως τις τεράστιες αναπτυξιακές δυνατότητες και δυνατότητες διεθνοποίησης που μπορεί να προσφέρει ένα «φροντισμένο» Πανεπιστήμιο.
Το ίδιο το Ίδρυμα εντοπίζει ως αδυναμίες την υποστελέχωση τεχνικού και διοικητικού προσωπικού, τις περιορισμένες υποδομές και την έλλειψη επαρκών φοιτητικών εστιών.
Ειδικά το θέμα των καλών και επαρκών κτηριακών υποδομών, δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται πλέον αποσπασματικά, είναι εξαιρετικά επείγον και εξόχως σημαντικό. Η ουσιαστική επίλυση του θα επιτρέψει στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου να αναπτύξει τεράστια και συσσωρευμένη δυναμική, που θα έχει άμεσο θετικό αντίκτυπο στην αναπτυξιακή πορεία των νησιών όπου εδρεύει.
- 4. Ειδικό πρόγραμμα φοιτητικής και επιστημονικής στέγης στα νησιά**
με έμφαση σε φοιτητικές εστίες, κατοικίες νέων ερευνητών και νέου προσωπικού και κίνητρα εγκατάστασης μελών ΔΕΠ, ερευνητών, ιατρών, εκπαιδευτικών και άλλων κρίσιμων επαγγελματιών.
- 5. Νησιωτικό πρόγραμμα προσέλκυσης και παραμονής ανθρώπινου δυναμικού**

με φορολογικά, στεγαστικά και επαγγελματικά κίνητρα για νέους επιστήμονες και εργαζομένους υψηλής εξειδίκευσης.

6. **Στήριξη των νησιών ως “ζωντανών εργαστηρίων” καινοτομίας**
σε καθαρή ενέργεια, κυκλική οικονομία, βιώσιμη κινητικότητα, υδάτινους πόρους, ψηφιακές εφαρμογές, πολιτιστική διαχείριση, βιώσιμο τουρισμό και γαλάζια οικονομία, όπως εξάλλου αναγνωρίζει και η ίδια η ευρωπαϊκή πρόσκληση.
7. **Δημιουργία στην έδρα του Πανεπιστημίου Αιγαίου και της ΓΓΑΙΝΠ μόνιμου Μηχανισμού Παρακολούθησης Νησιωτικότητας (Ερευνητικό Ινστιτούτο Νησιωτικής Πολιτικής)**
με τη συμμετοχή πανεπιστημίων, δημόσιων φορέων και περιφερειών, για συλλογή δεδομένων, αξιολόγηση πολιτικών και υποστήριξη λήψης αποφάσεων, που θα μπορούσε να αποτελέσει Κέντρο Αριστείας για όλο τον νησιωτικό χώρο, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο.
8. **Ενίσχυση της διεθνοποίησης των νησιωτικών πανεπιστημίων**
μέσω ευρωπαϊκών συμμαχιών, ξενόγλωσσων προγραμμάτων, κοινών μεταπτυχιακών, κινητικότητας και προσέλκυσης φοιτητών και ερευνητών. Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου διαθέτει ήδη ισχυρή βάση διεθνών συνεργασιών, συμμετέχει στην συμμαχία Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων ERUA και αναπτύσσει ξενόγλωσσα και κοινά προγράμματα.
9. **Απλούστευση κανόνων και διοικητικών διαδικασιών και υιοθέτηση fast track μηχανισμών**
για τα νησιωτικά ιδρύματα και έργα, καθώς η γραφειοκρατία και οι νομοθετικές ασάφειες μειώνουν την ικανότητα απορρόφησης πόρων και καθυστερούν κρίσιμες παρεμβάσεις.

ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Το δικαίωμα παραμονής στα νησιά δεν είναι αφηρημένη έννοια. Προϋποθέτει πραγματικούς όρους ζωής, σπουδών, εργασίας και προοπτικής. Για τους νέους ανθρώπους, και ιδίως για τους φοιτητές και αποφοίτους, **τα βασικά ζητήματα είναι:**

- η προσιτή κατοικία,
- η αξιόπιστη μεταφορική και ψηφιακή συνδεσιμότητα,
- η πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση, υγεία και πολιτισμό,
- οι ευκαιρίες απασχόλησης και επιχειρηματικότητας,
- η ύπαρξη οικοσυστήματος γνώσης και καινοτομίας,
- η αίσθηση ότι μπορούν να έχουν πλήρη επαγγελματική και κοινωνική διαδρομή χωρίς να υποχρεώνονται να μετακινηθούν προς τα μητροπολιτικά κέντρα.

Για το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, η παραμονή των νέων στα νησιά συνδέεται ευθέως με την παρουσία ισχυρών δημόσιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Ένα δημόσιο πανεπιστήμιο στα νησιά επιχειρεί να συγκρατεί πληθυσμό, δημιουργεί θέσεις εργασίας, παράγει πολιτισμό, αναβαθμίζει το τοπικό ανθρώπινο κεφάλαιο, συνδέει τους νέους με την έρευνα, την καινοτομία και τις τοπικές προοπτικές.

Στο πεδίο αυτό προτείνουμε:

1. **Ειδικό εθνικό και ευρωπαϊκό πρόγραμμα “Νέοι στα Νησιά”** με υποτροφίες, στεγαστική στήριξη, πρακτική άσκηση, τοπικές θέσεις πρώτης απασχόλησης, κίνητρα προσέλκυσης και παραμονής διδακτικού και διοικητικού προσωπικού.
2. **Σχεδιασμός και υλοποίηση ολοκληρωμένης οικιστικής και συνεδριακής υποδομής** για το Πανεπιστήμιο Αιγαίου
3. **Γενναία ενίσχυση φοιτητικής μέριμνας** με προτεραιότητα σε στέγαση, μετακινήσεις, ψυχοκοινωνική υποστήριξη και ψηφιακές υπηρεσίες.
4. **Σύνδεση σπουδών και τοπικής οικονομίας** μέσα από «ζωντανά εργαστήρια», θερμοκοιτίδες, συνεργασίες με ΟΤΑ, επιμελητήρια, κοινωνικές επιχειρήσεις και κλάδους της γαλάζιας οικονομίας.
5. **Στήριξη της πολιτιστικής και κοινωνικής ζωής των νησιών** ώστε η παραμονή να είναι όχι μόνο οικονομικά εφικτή αλλά και ποιοτικά ελκυστική.
6. **Ανάπτυξη αποκεντρωμένων υπηρεσιών κατάρτισης και διά βίου μάθησης** για νέους και ενήλικες, αξιοποιώντας τις ήδη ισχυρές δομές του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη διά βίου μάθηση.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου θεωρεί ότι η υπό διαμόρφωση Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα νησιά και η Εθνική Στρατηγική για την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική στο Νησιωτικό Χώρο αποτελούν ιστορική ευκαιρία για μετάβαση από αποσπασματικές, αντισταθμιστικές και διοικητικά ουδέτερες παρεμβάσεις σε μια ολοκληρωμένη πολιτική νησιωτικότητας.

Βασική θέση του Ιδρύματος είναι ότι τα νησιά δεν χρειάζονται μόνο εξαιρέσεις ή ειδικά μέτρα αντιστάθμισης. Χρειάζονται ισχυρούς θεσμούς, γνώση, δεδομένα, ανθρώπινο κεφάλαιο, ανθεκτικές υποδομές και μακρόπνοη πολιτική. Στο πλαίσιο αυτό, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου πρέπει να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί γενναία και αποφασιστικά ως βασικός στρατηγικός δημόσιος εταίρος για το παρόν και το μέλλον του νησιωτικού χώρου. Η θέση αυτή είναι συνεπής τόσο με την αποστολή και το έργο του Ιδρύματος όσο και με τις ίδιες τις κατευθύνσεις που αναδεικνύονται στα κείμενα της διαβούλευσης.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω συνεργασία και επιστημονική συνδρομή στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας διαβούλευσης και του σχεδιασμού της Εθνικής Στρατηγικής.

Με εκτίμηση,

Ο Πρύτανης

Καθηγητής Δημήτριος Παπαγεωργίου